

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 25 november 2011 (30.11)
(OR. en)**

**17229/11
ADD 3**

**ECOFIN 804
SOC 1017
COMPET 534
EDUC 274
ENV 891
RECH 380
ENER 376
FISC 151**

FÖLJENOT

---

från: Jordi AYET PUIGARNAU, direktör, för Europeiska kommissionens
generalsekreterare

mottagen den: 25 november 2011

till: Uwe CORSEPIUS, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

---

Komm. dok. nr: KOM(2011) 815 slutlig VOL. 4/5 Bilaga III

Ärende: BILAGA
Utkast till gemensam sysselsättningsrapport
Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet,
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén
Årlig tillväxtöversikt 2012

För delegationerna bifogas kommissionens dokument – KOM(2011) 815 slutlig VOL. 4/5
Bilaga III.

Bilaga: KOM(2011) 815 slutlig VOL. 4/5 Bilaga III

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.11.2011
KOM(2011) 815 slutlig

VOL. 4/5 - BILAGA III

BILAGA

UTKAST TILL GEMENSAM SYSSELSÄTTNINGSRAPPORT

till

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Årlig tillväxtöversikt 2012

Årets gemensamma sysselsättningsrapport enligt artikel 148 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ingår i kommissionens paket för att sätta i gång den europeiska planeringsterminen. Som centralt underlag för en förstärkt ekonomisk styrning ger rapporten stöd för huvudbudskapen om sysselsättningen i den årliga tillväxtöversikten och en utförligare redogörelse för dessa. Analysen och budskapen i rapporten grundar sig på sysselsättningsituationen och den sociala situationen i Europa, på genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen¹ och på resultaten av den granskning av de nationella reformprogrammen som ledde till de landsspecifika rekommendationer som rådet antog i juli 2011 och på genomförandet av rekommendationerna fram till nu.

1. ARBETSMARKNADEN OCH SOCIALA UTVECKLINGSTENDENSER

Avtagande tillväxt bromsar den redan svaga återhämtningen av sysselsättningen och förhindrar en förbättring av sysselsättningsgraden

Återhämtningen av sysselsättningen har överlag varit långsam och vacklande, och sysselsättningsstillväxten förblev negativ för EU-27 under större delen av 2010 (−0,5%). Först mot slutet av året vände utvecklingen svagt uppåt. Att antalet personer i sysselsättning hade stigit med 1,5 miljoner som konstaterades i mitten av 2011 uppvägde inte det stora bortfallet av arbetstillfällen under krisen då 6 miljoner jobb försvann. Den svaga och sena reaktionen på BNP-tillväxten inom sysselsättningen berodde delvis på s.k. hamstring av arbetskraft och den därmed sammanhängande nedgången i produktiviteten, som användes som anpassningsmekanismer. Eftersom BNP-tillväxten har minskat under 2011 är utsikterna för sysselsättningen osäkra.

Sysselsättningsgraden i EU minskade med 1,8 procentenheter under perioden 2008–2010 med bara få anmärkningsvärda undantag där sysselsättningen ökade (Polen, Tyskland, Luxemburg och Malta). Förändringarna i sysselsättningsgraden var ojämnt fördelade mellan olika segment av arbetsmarknaden. Fram till 2010 påverkades främst sysselsättningsgraden för män inom tillverkningsindustrin och byggsektorn, lågutbildade och framför allt ungdomar, för vilka den negativa utvecklingen har fortsatt under 2011. Sysselsättningsgraden för kvinnor har påverkats mer jämnt av effekterna av krisen. Däremot har sysselsättningsgraden för äldre förbättrats.

Den ökade sysselsättningen har varit huvudsakligen gällt tillfälliga anställningskontrakt och deltidsjobb ...

Den senaste tidens ökning av sysselsättningen har huvudsakligen berott på ett ökat antal tillfälliga anställningar, till skillnad från före krisen, när ökningen huvudsakligen gällde fasta anställningar. Dessutom beror den ökade sysselsättningen under 2011 också till övervägande del på en ökning av deltidsarbeten, medan ökningen före krisen främst avsåg heltidsarbeten. Detta visar att företagens behov av att anpassa sig till svaga och osäkra ekonomiska förhållanden och utsikter.

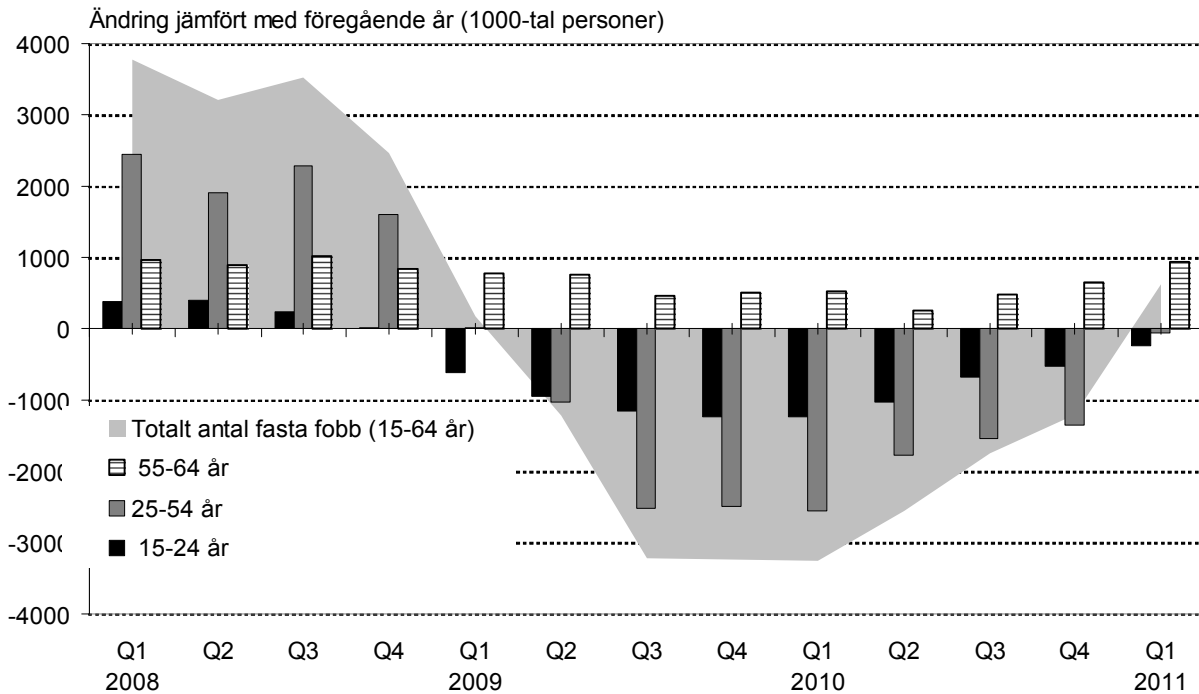
Antalet äldre arbetstagare med fast anställning har fortsatt att öka och steg med 4,7 % år 2010 jämfört med året innan och med 7,9 % (1,4 miljoner fler arbetstagare) jämfört med två år

---

¹ Rådets beslut 2010/707/EU av den 21 oktober 2010 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (EUT L 308, 24.11.2010, s. 46).

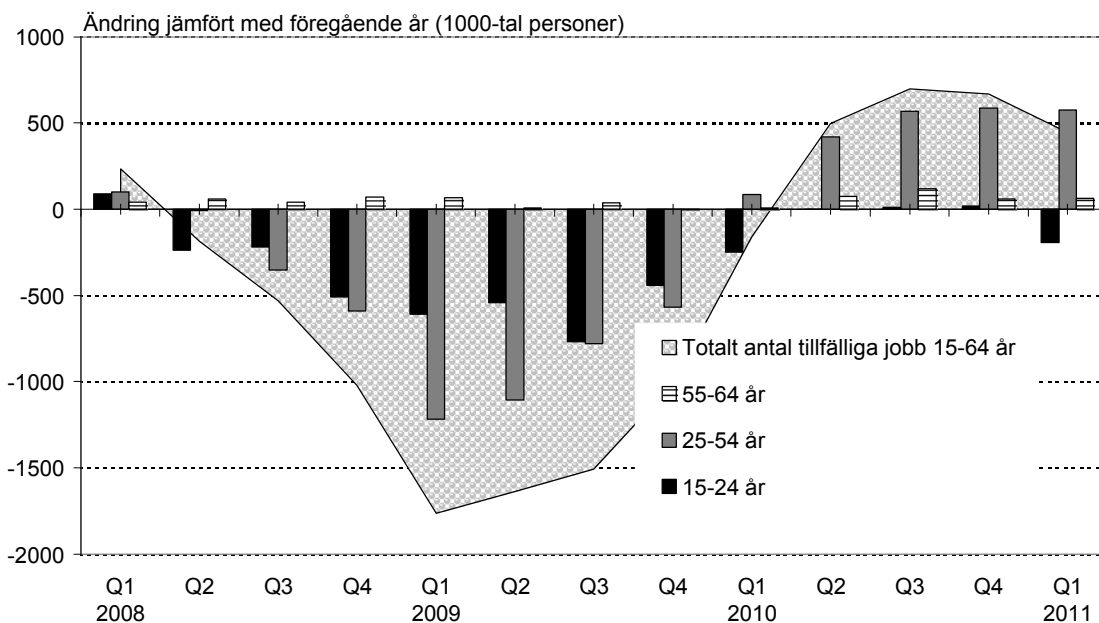
tidigare. Samtidigt avstannade minskningen av arbetstagare med fast anställning i den mest aktiva åldern under första kvartalet 2011, medan antalet ungdomar med fast anställning fortsätter att minska.

Figur 1: Förändring i antal fasta jobb per åldersgrupp

Återhämtningen när det gäller tillfälliga jobb och deltidsjobb gynnar också främst arbetstagare i den mest aktiva åldern och i viss mån äldre arbetstagare. Framför allt ungdomar står utanför ökningen av deltidsarbeten. Kvinnor är något överrepresenterade jämfört med män när det gäller tillfälligt arbete, medan andelen deltidsarbetande är högre för kvinnor än för män.

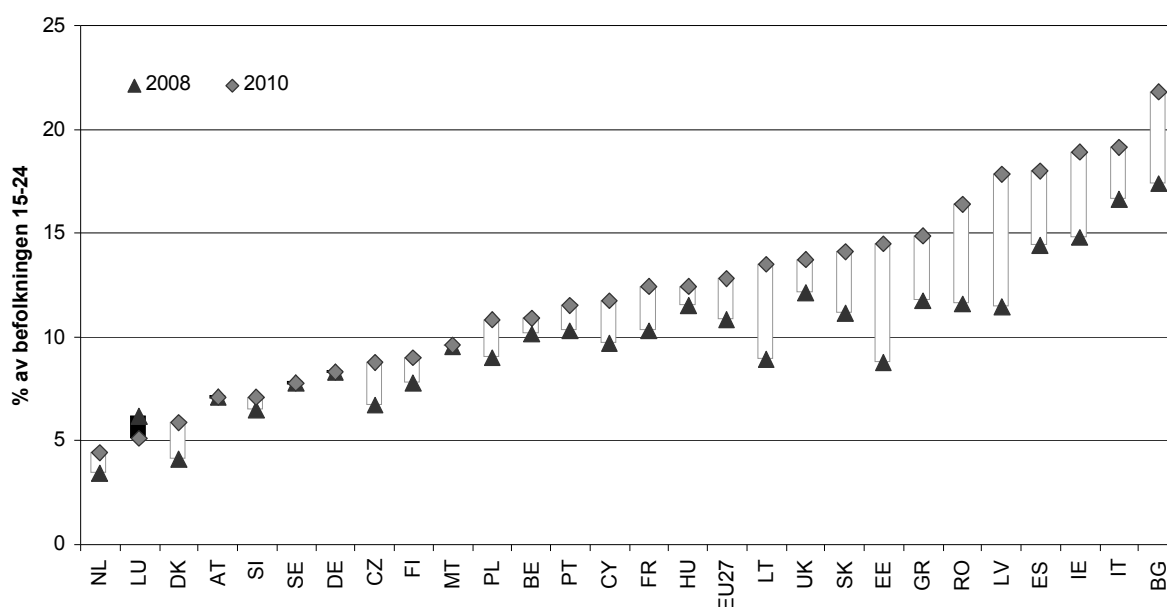
Figur 2: Förändring i antal tillfälliga jobb per åldersgrupp

... samtidigt som situationen för de unga har förvärrats

Ungdomsarbetslösheten ökade från 15,5 % till 20,9 % mellan 2008 och 2010. Samtidigt ökade andelen som står utanför arbetskraften från 55,6 % till 56,9 %. Den ökade andelen ungdomar utanför arbetskraften kan delvis bero på att fler ungdomar återupptog studier eller yrkesutbildning som en reaktion på de försämrade utsikterna till arbete. Detta behöver inte vara negativt i sig, åtminstone inte så länge utbildning kan förbättra deras framtida möjligheter på arbetsmarknaden. Andelen personer i åldern 15–24 år som varken har arbete eller utbildningsplats ökade dock med 2,0 % procentenheter under perioden 2008–2010. Hög ungdomsarbetslöshet och många ungdomar utanför arbetskraften i kombination med allt svårare övergång mellan skola och arbete under en period av fortsatt osäkerhet för ungdomar ger ofrånkomligen upphov till risk för isolering från arbetsmarknaden och förluster i humankapital på lång sikt.

Figur 3: Förändring i procent av befolkningen i åldern 15-24 år som varken har arbete eller utbildningsplats

Källa: Eurostat, EU:s arbetskraftsundersökning

Långtidsarbetslösheten och arbetslösheten bland lågutbildade ökar i hela unionen ...

Arbetslösheten i EU nådde en topp på 9,7 % under mitten av 2010 och efter en liten minskning under första halvåret 2011 var den återigen uppe på 9,7 %. Kvinnor har fått vidkännas en högre arbetslöshet än män under hela perioden, med en arbetslöshet på 9,9 % i september (arbetslösheten bland män var 9,5 %). Situationen varierar kraftigt sett till hela EU. I vissa medlemsstater uppmäts nu arbetslöshetsnivåer som är lägre än före krisen, medan den i andra fortfarande ligger på en nivå över 12 %. Under perioden 2007–2010 kan nästan tre fjärdedelar av ökningen i antalet arbetslösa i EU tillskrivas bara fyra medlemsstater, nämligen Spanien, Förenade kungariket, Italien och Frankrike. Även i andra medlemsstater steg dock arbetslösheten dramatiskt, t.ex. i de baltiska länderna, Irland, Grekland, Portugal, Slovakien och Bulgarien. Å andra sidan var arbetslösheten under samma period fortsatt låg i Österrike, Nederländerna och Luxemburg, och i Tyskland minskade den.

Efter en tillfällig nedgång i början av recessionen började långtidsarbetslösheten (personer som är arbetslösa 12 månader eller längre) öka i de flesta medlemsstater och uppgick till 43 % av den totala arbetslösheten under andra kvartalet 2011. Detta tyder på att utflödet från arbetslöshet blir allt långsammare.

Arbetslösheten för lågutbildade har ökat från 11,6 % år 2008 till i genomsnitt 16,6 % under första halvåret 2011. Detta tyder på att efterfrågan på lågutbildad arbetskraft minskar konstant. Detta beror dels på de sektorsspecifika förändringar mot mer högteknologisk och kunskapsintensiv verksamhet som sker i ekonomierna. Det har dock också samband med följderna av krisen, och det faktum att konkurrensen blir högre när det skapas färre jobb liksom att lågutbildade ersätts med mer högutbildade.

Denna utveckling förvärrar väsentligt de strukturella problemen på EU:s arbetsmarknad och ökar de sociala riskerna, i synnerhet genom att framför allt utsatta grupper löper risk att drabbas av fattigdom och social utestängning eftersom de står inför ökande marginalisering eller svårigheter att få en god start i arbets- och vuxenlivet.

... belastar de sociala skyddsneten ...

Stora arbetslöshetschocker har lett till en kraftig ökning av antalet personer som är hänvisade antingen till arbetslöshetsersättning eller till socialbidrag. Mellan juni 2010 och juni 2011 ökade trycket på socialförsäkringssystemen i många länder, eftersom de anställda som förlorade sina jobb när krisen var som värst uttömt sina rättigheter till arbetslöshetsersättning. Den fortsatt höga långtidsarbetslösheten kommer troligtvis att ytterligare förvärra denna utveckling. I flertalet europeiska länder har automatiska stabilisatorer och de stimulanspaket som antogs i början av krisen bidragit till att bibehålla hushållens disponibla inkomster totalt sett. Den disponibla inkomsten för medelklasshushåll började sjunka avsevärt i hälften av de länder för vilka uppgifter är tillgängliga för 2009 och innebär en risk för att den totala efterfrågan påverkas. Detta är i viss mån en följd av den ökade polariseringen på arbetsmarknaden som inleddes före krisen och förstärktes under perioden 2008–2009, då förlusten av arbetstillfällen särskilt drabbade personer med medelhöga löner inom tillverkningsindustrin och byggsektorn. Dessutom verkar kraven öka i utbildnings- och kompetensprofilen inom den nya arbetsstrukturen, vilket äventyrar möjligheterna till återanställning och tillgången till välbetalda jobb för lågutbildade.

Pensionssystemens intäkter har sjunkit avsevärt till följd av ökad arbetslöshet, ökat deltidsarbete och stagnerande inbetalningar från löner. Dessutom utgör den bristande jämlikheten mellan könen på arbetsmarknaden ett verkligt hinder för kvinnor att betala in till sin pension. Detta har lett till ett större behov av korssubventioner från allmänna intäkter och visar på faran av underskott under längre tid i avgiftsbaserade pensionssystem inom socialförsäkringen. Insatser görs därför för att justera tidsramen för och omfattningen av bidraget från fonderade pensioner för att det ska finnas tillräckliga medel för framtida pensioner, eller för att, som en del av åtgärderna för budgetkonsolidering, se över kostnaderna för skattenedsättningar för att stimulera till kompletterande pensioner inom ramen för andra och tredje pelaren. I båda fallen leder detta förmodligen till att de kompletterande pensionernas möjligheter att lindra trycket på de offentliga pensionerna i framtiden kommer att minska och fördröjas.

... och medför nya risker för långvarig utestängning

Krisen har lett till ökad risk för långvarig utestängning från arbetsmarknaden och från samhället. Mellan 2009 och 2010 ökade andelen barn och vuxna i arbetslösa hushåll (hushåll med ingen eller mycket låg arbetsintensitet) från 9 % till 9,9 % i EU totalt sett. I ungefär hälften av medlemsstaterna har situationen har förvärrats betydligt, med en ökning på en procentenhet eller mer. År 2010 var andelen människor i arbetslösa hushåll mer än 10 % i sju medlemsstater. I dessa arbetslösa hushåll riskerar särskilt ensamstående föräldrar, huvudsakligen kvinnor, och deras barn långvarig utestängning.

I de flesta länder har sociala transfereringar till helt nyligen gjort det möjligt att skydda människor i den nedre delen av inkomstskalan mot inkomstminskning. Tillgängliga uppgifter för 2009–2010 visar dock tecken på ökande fattigdom och nöd i flera länder. Under 2010 började den totala risken för fattigdom eller utestängning, som bygger på de tre underliggande indikatorerna relativ fattigdom, materiell fattigdom och arbetslösa hushåll, stiga igen efter flera års nedgång. År 2010 ökade fattigdomsriskerna med mer än 0,5 procentenheter i tre medlemsstater. Mellan 2008 och 2010 ökade den allvarliga materiella fattigdomen med 3 procentenheter eller mer i fyra medlemsstater och med 1 procentenhet eller mer i två medlemsstater. Allt större svårigheter att klara de nödvändiga utgifterna rapporteras också från befolkningen i allmänhet.

Vissa av de grupper som drabbats hårdast av krisen står inför ökad marginalisering (migranter, hemlösa, romer). Dessa grupper kommer fortsatt att vara mycket utsatta under de kommande åren. Om krisen fortsätter och därmed riskerna för ökad långtidsarbetslöshet, med förutsägbara konsekvenser när det gäller materiell fattigdom och fattigdom, kommer det att bli nödvändigt att använda sociala automatiska stabilisatorer även i fortsättningen. Dessa system utsätts dock i sin tur för ökat tryck mot bakgrund av programmen för budgetkonsolidering.

Förvärvsfrekvensen i stort sett oförändrad ...

Den stillastående arbetsmarknaden har i allmänhet inte lett till någon minskning av förvärvsfrekvensen, och de flesta av de som blir arbetslösa behåller kopplingen till arbetsmarknaden. De överlag stabila nivåerna av förvärvsfrekvensen döljer dock divergerande utvecklingsmönster för män och kvinnor och för olika åldersgrupper. Kvinnor har ökat sin förvärvsfrekvens, främst på grund av att fler kvinnor träder in på arbetsmarknaden som en följd av att deras partner blivit arbetslös, medan förvärvsfrekvensen för män har minskat. Förvärvsfrekvensen för äldre arbetstagare (både män och kvinnor) ökade, vilket avspeglar verkningarna av höjd pensionsålder och utfasningen av systemen för förtidspensionering, medan förvärvsfrekvensen för ungdomar konstant har minskat.

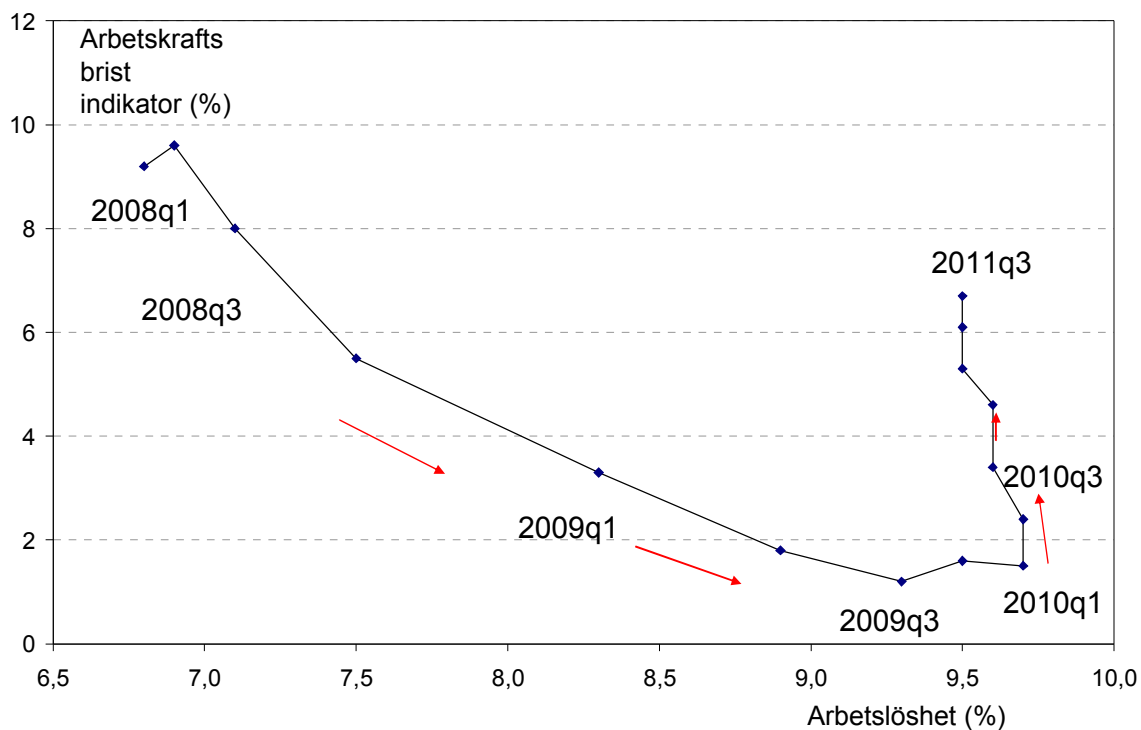
... men brister i arbetsmarknadens funktion kan ytterligare fördröja att det skapas nya jobb ...

Den s.k. Beveridgekurvan (som ställer graden av arbetslöshet i relation till lediga arbeten, se arbetskraftsbristindikatorn i figur 4) visar att ökningen av lediga jobb under 2010 och 2011 inte har haft någon effekt på arbetslösheten och följaktligen att glappet mellan tillgänglig arbetskraft och kompetensbehov kan ha ökat. Den minskade kapaciteten att matcha arbetssökande med lediga jobb och att skapa arbetstillfällen visar på begränsningarna i de europeiska arbetsmarknadernas effektivitet, särskilt i en situation med ökat behov av en smidig omfördelning av resurser och snabba anpassningar för att stå emot omfattande externa chocker som exempelvis dem som orsakats av den ekonomiska och finansiella krisen. Det tyder indirekt

på att det finns brister i arbetsmarknadspolitiken, kompetensprofilerna och incitamenten för rörlighet som kan leda till ökad strukturell arbetslöshet.

Figur 4: Beveridgekurva för EU som visar förhållandet mellan lediga jobb och arbetslöshet

... och utbildningsresultaten räcker inte till för att möta arbetsmarknadens behov

Utbildningspolitiken är avgörande för att utrusta människor med den kompetens som arbetsmarknaden behöver. Under 2000 hade 22 % av de anställda i EU hög utbildning medan 29 % var lågutbildade. År 2010 var situationen den omvända. År 2020 kommer 35 % av arbetstillfällena att kräva hög utbildning och endast 15 % lägre utbildning. Utbildningsresultaten motsvarar dock inte de allt högre kompetenskraven för de lediga jobben. År 2010 hade en av sju (14,1 %) personer i åldern 18–24 år i EU lämnat skolan i förtid, dvs. de hade lämnat utbildningssystemet med högst motsvarande grundskoleutbildning och inte deltagit i fortsatt utbildning, och många hade kvalifikationer som inte stämde överens med arbetsmarknadens behov. Arbetslösheten för dessa uppgick till 53 % under 2010, dvs. dubbelt så mycket som den genomsnittliga arbetslösheten för ungdomar. Dessutom når mer än en femtedel av alla barn inte upp till de grundläggande kraven på läskunnighet och räkneförmåga (mätt vid 15 års ålder).

De nominella enhetsarbetskostnaderna på det hela taget måttliga ...

Efter en blygsam tillväxt under 2009 var ökningen av de **nominella arbetskraftskostnaderna**² fortfarande svagt positiv i de flesta medlemsstater under 2010. Anmärkningsvärda undantag till denna utveckling var de baltiska staterna, Irland och Ungern där tillväxten var negativ under både 2009 och 2010, liksom några av nya medlemsstaterna där lönerna ökade starkt eftersom

² Mätt som förändringar av ersättningen per anställd.

ekonomin fortfarande är på väg uppåt. I mitten av 2011 började dock de nominella arbetskraftskostnaderna öka snabbare även i vissa andra medlemsstater, särskilt i Tyskland, medan ökningen var fortsatt långsam i många andra medlemsstater. Om den håller i sig kan en sådan asymmetrisk utveckling av enhetsarbetskostnaderna mellan medlemsstater med överskott respektive underskott tala för minskade makroekonomiska obalanser på EU-nivå.

Den nästan allmänt negativa produktivitetstillväxten 2009, som på det hela taget var en återspeglning av den ekonomiska avmattningen och åtgärderna för arbetstidsförkortning (som ledde till en större nedgång av BNP än av sysselsättningen) avstannade 2010. Förra året noterades en tillväxt i den årliga arbetsproduktiviteten per anställd i alla medlemsstater, utom i Grekland (-2,4 %). Utfallet i Tyskland var anmärkningsvärt, där tillväxten av arbetsproduktiviteten på årsbasis ökade från -5,2 % år 2009 till +3,2 % år 2010. Produktivitetstillväxten förblev visserligen stabil för alla medlemsstater (med undantag av Grekland där produktiviteten fortsatt sjönk) under första kvartalet 2011, men började mattas i flertalet medlemsstater under andra kvartalet 2011, vilket vittnar om att ekonomin håller på att försvagas.

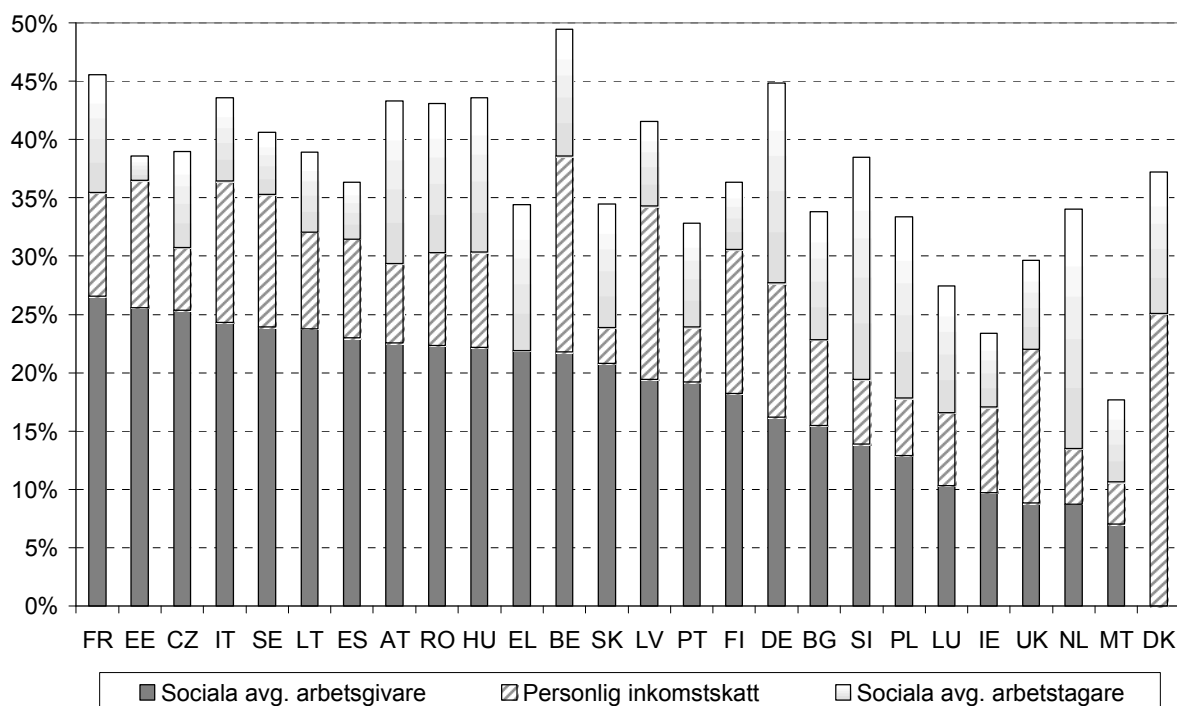
Till följd av denna utveckling upplevde euroområdet som helhet år 2010 en nedgång i den **nominella enhetsarbetskostnaden** för första gången sedan 2001. Mest anmärkningsvärd var nedgången i Tyskland, från tillväxt på 5,5 % år 2009 till en minskning på 1,1% under 2010, vilket främst återspeglar en kraftig ökning av landets arbetsproduktivitet. I Danmark och Nederländerna följde utvecklingen ett liknande mönster, medan minskningen i Grekland under 2010 återspeglar en kraftigare nedgång av lönerna än av produktiviteten. Betydande minskningar konstateras även i Irland, Lettland och Litauen, där den nedåtgående trenden som började 2009 förstärks. På grund av den långsammare produktivitetstillväxten under det andra kvartalet 2011 var dock ökningen av den nominella enhetsarbetskostnaden under denna period (+1,2 %) högre än under det första kvartalet (+0,2 %) i euroområdet.

Under 2010 vände utvecklingen för den **reala enhetsarbetskostnaden**, som mäter reallönerna i förhållande till arbetsproduktivitet (dvs. arbetsinkomstens andel) åter neråt (dvs. en nedgång av arbetets del av inkomsterna) efter ett kort avbrott under den ekonomiska nedgången då produktiviteten sjönk kraftigt. Under första halvåret 2011 fortsatte den nedåtgående trenden för löneandelen i de flesta medlemsstater. Anmärkningsvärda undantag till denna utveckling finns i Tjeckien och Polen, där reallönetillväxten var högre än produktivitetstillväxten.

... samtidigt som lönebikostnaderna hindrar att nya jobb skapas

Bördan av lönebikostnader för den ekonomiska aktiviteten hindrar skapandet av arbetstillfällen, särskilt i de lägre löneskikten på arbetsmarknaden i vissa medlemsstater, även om de varierar stort inom EU. Dessa kostnader utgör stora hinder för ekonomisk verksamhet, eftersom de betraktas som avgörande vid skapandet av arbetstillfällen och har negativa effekter på framför allt lågkvalificerade arbetstagares utsikter till anställning. Dessutom har den höga skattekillen och sambandet mellan denna och bidragssystemet en negativ inverkan på viljan att arbeta hos dessa grupper.

Figur 5 Komponenterna i skatteken på 67 % av genomsnittslönen under 2010

Källa: Uppgifterna från OECD för BG, EE, LT, LV, MT, RO avser 2009

... och svartarbetet fortsätter

Trots svårigheterna för den formella ekonomin förekommer fortfarande svart arbete (och är kanske till och med mer utbrett än tidigare) och beräknas utgöra mer än 20 % av ekonomin i vissa medlemsstater. De förluster av skatteintäkter som detta innebär är naturligtvis särskilt bevärliga i en tid med stora underskott i de offentliga finanserna, men svart arbete har också del i den allmänna segmenteringen av arbetsmarknaden, förlusten av arbetstagarnas rättigheter och risken för social utestängning.

2. GENOMFÖRANDE AV STRUKTURELL ARBETSMARKNADSPOLITIK

Vid Europeiska rådets möte den 24–25 mars 2011 fastställdes de politiska riktlinjerna för medlemsstaternas nationella reformprogram som ska innehålla medlemsstaternas planer för arbetsmarknadsreformer för att uppnå EU:s överordnade mål enligt riktlinjerna för sysselsättning.

På grundval av kommissionens förslag antog rådet landsspecifika rekommendationer där man betonar de områden där medlemsstaterna bör vidta politiska reformer inom den övergripande ramen för riktlinjerna för sysselsättningspolitiken. I dessa ingår bland annat att göra arbete mer attraktivt, hjälpa arbetslösa tillbaka till arbetslivet, bekämpa fattigdom och främja social delaktighet, investera i utbildning, förbättra balansen mellan flexibilitet och trygghet, reformera pensionsystemen, förbättra utbildningsresultaten och den aktiva integrationen av utsatta grupper.

2.1. Göra arbete mer attraktivt (riktlinje 7)

Flera medlemsstater har tagit itu med problem i sina skatte- och förmånssystem för att göra dessa mer sysselsättningsfrämjande, men det begränsade finanspolitiska manöverutrymmet har till viss del begränsat reformansträngningarna. I fråga om förmånerna rörde åtgärderna i allmänhet rationaliseringar av systemen; i fråga om beskattning sänktes skatten på arbete i vissa medlemsstater.

Åtta medlemsstater fick en landsspecifik rekommendation om att antingen minska **skattekillen** för låg- och medelinkomsttagare eller lätta på beskattningen av arbete för att stimulera sysselsättningen. De få åtgärder som vidtagits gäller (riktat) avskaffande av skattemässiga hinder som gör det mindre attraktivt att anställa vissa grupper (Belgien) och initiativ för att förlänga kompensationen för den gradvisa minskningen av skatteavdrag för anställda med låga löner under 2012 (Ungern). En liten grupp medlemsstater redan har gjort eller genomfört åtaganden i riktning mot att rent allmänt lätta på skatterna på arbete (Danmark, Estland). Ytterligare ansträngningar bör göras för en skatteväxling från skatt på arbete, särskilt för utsatta grupper, lågutbildade arbetstagare och/eller andraförsörjare, i riktning mot andra typer av skatt med mindre negativa effekter eller genom en omprofilering av beskattningen på arbete.

Sju medlemsstater fick en landsspecifik rekommendation som gällde **löner**. De flesta av dessa gällde reformer av löneförhandlingarna så att lönerna utvecklas parallellt med produktivitetens utveckling. Vissa gällde den mer specifika frågan löneindexeringssystem. De politiska åtgärder som vidtagits omfattar åtaganden att decentralisera löneförhandlingar (Italien, Spanien), medan andra åtgärder omfattar åtaganden att se över mekanismen för löneindexering (Malta, Cypern) i kombination med ett tillfälligt och partiellt tillfälligt upphävande av mekanismen (Cypern).

En rekommendation att bekämpa **svart arbete** har gett upphov till nya politiska lösningar i form av rättsakter för att bekämpa olagliga anställningsavtal (Italien). Andra medlemsstater har vidtagit efterlevnadsåtgärder genom att öka fokus på inspektioner (Polen, Tjeckien, Bulgarien) medan en medlemsstat har utnyttjat ESF-medel för att bekämpa olagligt arbete. Andra medlemsstater har tagit egna initiativ och inriktat sig på en reglering av svart arbete genom skattelättnader för husrenovering (Spanien). Det krävs ytterligare insatser för att stödja en utveckling från informellt eller svart arbete till reguljära anställningar, bland annat initiativ för att förbättra upptäckten av svart arbete och för att minska de ekonomiska incitamenten till informellt arbete.

Trycket på de offentliga finanserna och behovet att stärka anknytningen till arbetsmarknaden och förhindra att människor fastnar i bidragsberoende har lett till ökad rationalisering av förmåner i flera medlemsstater. I åtgärderna ingår planer på att göra **förmåner avhängiga** av att mottagarna samtycker till att delta i offentliga bygg- och anläggningsarbeten (Tjeckien, Ungern). Andra åtgärder omfattar planer på mer riktade bidrag (Cypern, Slovenien). Andra reformer av det sociala förmånssystemet syftar till att skapa incitament för och se till att det lönar sig att arbeta (Storbritannien) genom ett mindre avdrag på socialbidraget och ett högre inkomsttak (Storbritannien).

Vissa medlemsstater har vidtagit åtgärder för att minska **arbetslöshetsersättningen** (Ungern, Litauen), medan andra har aviserat budgetnedskärningar i bidragen till barnomsorg (Nederländerna). Det finns dock fortfarande behov av att stärka strukturen, effektiviteten och

konsekvensen i systemen för arbetslöshetsersättning och sociala förmåner genom att rikta dem bättre och koppla dem till aktiveringsåtgärder.

Åtta medlemsstater fick en landsspecifik rekommendation om främja **jämställdhet** eller bättre balans mellan arbete och privatliv. Majoriteten av dessa gällde tillhandahållande av tillräckliga omsorgstjänster till rimligt pris medan den andra gruppen gällde förbättrad skattebehandling av andraförsörjare.

Som svar på rekommendationen har vissa länder tillkännagett att de ska förbättra eller reformera barnomsorgen (Storbritannien, Polen, Österrike, Tjeckien, Nederländerna) och utveckla heldagsskolor (Österrike) i syfte att uppmuntra föräldrar som står utanför arbetskraften och ensamstående föräldrar att arbeta eller ge deltidsarbetande föräldrar möjlighet att arbeta fler timmar. Andra åtgärder omfattar initiativ för att öka medvetenheten när det gäller likabehandling av kvinnor och män, t.ex. genom införande av en inkomstkalkylator eller ett könsindex (Österrike).

Två medlemsstater har vidtagit åtgärder för att förbättra beskattningen av **andraförsörjare**, till exempel genom att koppla regeringens bidrag till barnomsorg till arbetstiderna för den förälder som arbetar minst (NL) eller genom att ett statligt bidrag till kostnaderna för barnomsorg för att minska de skattemässiga hinder som gör det mindre attraktivt för andraförsörjare att börja arbeta. Ytterligare ansträngningar bör göras för att åtgärda negativa ekonomiska incitament och den kombinerade effekten av skatte- och bidragssystem, lång föräldraledighet och otillräcklig eller orimligt dyr barnomsorg.

2.2. Hjälpa arbetslösa tillbaka till arbetslivet (riktlinje 7)

De aktiva arbetsmarknadsåtgärderna måste målinriktas bättre så att man undviker strukturell arbetslöshet och ökad social utestängning. Tolv medlemsstater fick en landsspecifik rekommendation om genomförandet och omfattningen av en **aktiv arbetsmarknadspolitik**. Huvuddelen av dessa gällde reformer för att göra de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna effektivare, inbegripet med större fokusering på särskilda grupper. En mindre grupp åtgärder gällde att förbättra kapaciteten vid de offentliga arbetsförmedlingarna för att erbjuda bättre och mer enhetlig service.

I enlighet med ovanstående planerar vissa medlemsstater att reformera de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna enligt regeringens arbetsprogram (Finland, Portugal, Tyskland). Andra har vidtagit åtgärder som riktar sig till ungdomar genom att föreslå en s.k. social garanti för ungdomar med erbjudande om arbete, praktik eller utbildning (Finland) eller genom omfattande ungdomspraktikprogram (Bulgarien), reformer av kontraktsvillkoren för yrkespraktik för unga arbetstagare (Spanien) eller genom att införa nya finansiella incitament för arbetsgivare för att öka antalet lärlingsplatser (Luxemburg).

Andra länder har vidtagit åtgärder för att ta itu med situationen för **långtidsarbetslösa** (Slovakien, Estland, Spanien) genom att undersöka hur man bättre kan utnyttja ESF-finansierade projekt (Estland, Grekland, Polen) eller resurser från avskaffade undantag från arbetslöshetsförsäkringsavgift för äldre arbetstagare (Österrike). I vissa medlemsstater planerar man att åtgärda långtidsarbetslösheten genom att skapa mellanarbetsmarknader (Slovakien).

En del medlemsstater har öppnat arbetsförmedlingstjänsterna för privata arbetsförmedlingar (Spanien), medan andra har inlett trepartsförhandlingar om de offentliga arbetsförmedlingarnas

funktion och tjänster. Andra medlemsstater håller på att införa ”utbildningskuponger” så att arbetsökande kan välja utbildningsanordnare (Litauen).

För att bekämpa ungdomsarbetslösheten och förbättra ungdomarnas tillträde till arbetsmarknaden har flera medlemsstater satsat på ytterligare utveckling av alternerande praktikplatser för ungdomar.

2.3 Bekämpa fattigdom och främja social delaktighet (riktlinje 10)

En del medlemsstater har infört övervakningsverktyg för att bedöma de sociala konsekvenserna av krisen och särskilda åtgärder har införts för att begränsa krisens negativa verkningar, t.ex. genom att förenkla de sociala trygghetssystemen och anpassa förmånerna och/eller villkoren för att komma i fråga för socialt bistånd. Det har också visat sig mycket värdefullt att vidta särskilda reformåtgärder för att förhindra de negativa effekterna av de finanspolitiska konsolideringsåtgärderna i olika länder, ofta på grundval av förhandsbedömningar av åtgärdernas sociala konsekvenser. Vissa medlemsstater har också tittat på hur andra politikområden (energi, bostäder, transporter osv.) kan mobiliseras för att lindra krisens verkningar. Det finns ett behov av att utvidga detta för att garantera tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster till överkomliga priser för låginkomstgrupper och utsatta grupper, särskilt när det gäller primärvård, kroniska sjukdomar och psykisk ohälsa, med hänsyn till de konsekvenser som finanspolitiska åtgärder på folkhälsoområdet kan få för fattigdomsnivån. Uppmärksamhet bör även ägnas åt ansvarsfull kreditgivning, särskilt för utsatta grupper.

I flera medlemsstater har det vidtagits åtgärder för att öka särskilda utsatta målgruppers deltagande på arbetsmarknaden, t.ex. ungdomar, invandrare och etniska minoriteter, för att förhindra att de utestängs från arbetsmarknaden under lång tid. Nio medlemsstater fick en landsspecifik rekommendation om att bekämpa fattigdom och främja social delaktighet. Majoriteten av dessa gällde bättre integration av särskilda grupper på arbetsmarknaden, medan en mindre del direkt tog upp omfattningen av fattigdom eller risken för fattigdom. I detta sammanhang måste särskild uppmärksamhet ägnas åt att förbättra situationen för de s.k. arbetande fattiga i Europa (8,4 % av EU:s befolkning), särskilt genom en aktiv integrationspolitik som underlättar anpassningen till förändringar och värnar om arbetstagarnas kompetens och produktivitet.

De politiska åtgärderna omfattar bland annat förslag om att öka bidragen till arbetsgivare inom ramen för ”win win”-planen som riktar sig till särskilda målgrupper (Belgien). Vissa medlemsstater har inlett integrerade insatser (ESF och Eruf) för en övergång från institutionsbaserad till samhällsbaserad barnomsorg och för utveckling av nya möjligheter till sociala bostäder för romer (Bulgarien).

Andra medlemsstater har gjort insatser för att åtgärda invandrarnas situation genom att förbättra det reformerade programmet för introduktion på arbetsmarknaden för nyanlända invandrare, särskilt när det gäller språkutbildning (Sverige). Andra har vidtagit åtgärder som syftar till att underlätta erkännandet av examensbevis, erbjuda ungdomar en andra chans till utbildning och inrätta mentor- och utbildningsprogram för kvinnor (Österrike).

2.4 Investera i utbildning (riktlinjerna 8 och 9)

Allmänna åtgärder för att reformera utbildningssystemen har vidtagits i en rad medlemsstater. Åtgärderna riktar sig framför allt till ungdomar, arbetslösa och invandrare. Andra reformer

syftar till att förutse kompetensbehov eller förbättra kvaliteten och tillgången till yrkesutbildning. Mot bakgrund av den nuvarande problemet med ungdomsarbetslöshet är det nödvändigt att modernisera utbildningssystemen så att de på ett effektivt sätt ger ungdomar relevant kunskap och kompetens. Ett antal länder måste säkerställa att deras system för gymnasieskola och yrkesutbildning på ett effektivt sätt ger eleverna förutsättningar att komma in på högre utbildning eller specialkompetens som ger dem möjlighet att direkt gå ut på arbetsmarknaden. Universitetens förvaltning bör ge studenter, lärare och forskare incitament, se till att utbildningsplanerna anpassas till de skiftande behoven på arbetsmarknaden och utgöra grunden för en starkare koppling mellan forskning och näringsliv.

Detta kräver också att man bättre kan förutse framtida kompetensbehov och att man stärker samarbetet mellan utbildningsinstitutioner, företag och arbetsförmedlingar, på grundval av det arbete som utförs av branschspecifika kompetensråd på nationell nivå och EU-nivå. Som en del i smart budgetkonsolidering bör investeringar i utbildning och kompetens prioriteras, samtidigt som man ökar ändamålsenligheten och effektiviteten i utbildningssystemen och ser till att reformerna ökar utbildningens relevans för arbetsmarknaden.

För att motverka att elever **lämnar skolan i förtid** har en del medlemsstater skärpt sina *förebyggande* åtgärder genom att införa ett obligatoriskt förskoleår (Österrike, Bulgarien, Cypern, Danmark, Grekland, Ungern, Polen, Rumänien). De flesta medlemsstaterna har dock vidtagit *interventionsåtgärder* som syftar till att stödja enskilda elever genom t.ex. mentorskap eller handledning. Enligt rådets rekommendationer från 2011 om politiska strategier för att minska andelen elever ungdomar som lämnar skolan i förtid måste sådana åtgärder komplettera *kompensationsåtgärder*, t.ex. en andra chans till utbildning för dem som lämnar en utbildning i förtid.

Många medlemsstater försöker öka andelen personer med **eftergymnasial utbildning** genom en rad olika åtgärder som ofta inriktas på att utvidga tillträdet till för närvarande underrepresenterade grupper. Åtgärderna omfattar t.ex. direkt ekonomiskt stöd, vägledning och rådgivning eller förberedande kurser, och många länder tillhandahåller riktat stöd till låginkomstgrupper (Belgien, Frankrike, Cypern, Polen, Rumänien) eller studerande med invandrarbakgrund (Bulgarien, Belgien, Nederländerna, Danmark, Estland, Finland, Grekland). Vissa medlemsstater har vidtagit särskilda åtgärder för att fler ska slutföra utbildningen, t.ex. genom att hjälpa elever som riskerar att lämna utbildningen genom vägledning och rådgivning (Frankrike, Luxemburg, Nederländerna, Sverige, Slovenien). Genom reformerna måste man ta itu med den dubbla utmaningen att öka antalet personer som tar examen och samtidigt upprätthålla och stärka kvaliteten på utbildning och forskning.

Ett fåtal länder har genomfört reformer på **yrkesutbildningsområdet** (Polen, Slovakien, Cypern, Estland) genom att göra sina utbildningssystem mer lyhörda för befintliga och prognostiserade **kompetensbehov** (Belgien, Frankrike, Grekland, Spanien, Frankrike, Ungern, Irland, Italien, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Storbritannien). Det är nödvändigt med en mer arbetsmarknadsinriktad yrkesutbildning i kombination med tillräckliga möjligheter till yrkesutbildning, särskilt lärlingsutbildning, i samarbete med arbetsmarknadens parter.

En rad politiska initiativ har tagits som svar på de landsspecifika rekommendationer som getts till 16 medlemsstater rörande investeringar och reformer på utbildningsområdet.

Bland de initiativ som har vidtagits av de medlemsstater för vilka man framhållit problemet med att elever lämnar skolan i förtid ingår t.ex. coachingprojekt för ungdomar (Österrike), en

utbyggnad av *Neue Mittelschule* (Österrike) eller stöd till personer som slutat skolan i förtid att läsa in och erhålla nödvändiga utbildningsintyg (Österrike, Bulgarien). Det har också föreslagits att leda in elever som riskerar att lämna skolan i förtid på intressanta yrkesbanor genom yrkesutbildning och diversifiering av skolornas utbud och program (Malta). Andra har föreslagit sociala klausuler vid offentlig upphandling för att garantera lärlingsutbildning för ungdomar i yrkesutbildning (Danmark).

Det finns dock utrymme för att stärka de förebyggande strategierna och strategierna för tidigt ingripande med inriktning på elever som riskerar att lämna skolan i förtid, t.ex. genom att stärka kapaciteten och kvaliteten på förskoleutbildning och barnomsorg, tillhandahålla individanpassad inläring, bättre riktat stöd till dessa elever, system för tidig varning och aktiviteter utanför schemat för att bredda möjligheterna till inläring och personlig utveckling. Det är också nödvändigt att ägna större uppmärksamhet åt att invandrabarnens utbildningsresultat har relevans för arbetsmarknaden.

Ett annat område för politiska åtgärder är reformer inom den högre utbildningen för att bättre anpassa utbudet till arbetsmarknadens behov. Åtgärderna omfattar t.ex. ett reformprogram för högre utbildning ”Partnerskap för kunskap” (Polen) eller införande av ”*university technical colleges (UTCs)*” i samarbete med arbetsgivare och universitet (Storbritannien). Andra medlemsstater har vidtagit åtgärder för att underlätta tillgången till yrkesinriktad utbildning (Spanien).

Nya strategier för livslångt lärande har lagts fram i vissa medlemsstater (Österrike, Polen, Slovakien) och förnyats i andra (Estland), medan man i andra fall har inlett en nationell dialog och utarbetat en vitbok (Luxemburg). Det är viktigt att kompetensutveckling och livslångt lärande främjas även framöver med särskild tonvikt på arbetslösa ungdomar och vuxna med låg eller föråldrad kompetens, och att företag och lokala myndigheter ingår partnerskap för att säkerställa att kompetenshöjningen tar hänsyn till den lokala arbetsmarknadens särdrag.

Europeiska socialfondens bidrag till prioriteringarna i Europa 2020-strategin

Europeiska socialfonden (ESF) är ett av de viktigaste finansieringsverktygen till stöd för Europa 2020-strategin. Många av Europa 2020-strategins prioriteringar genomförs genom operativa program som finansieras av ESF under den nuvarande programplaneringsperioden. Under de senaste åren har programmen varit tillräckligt flexibla för att kunna inriktas på ändrade socioekonomiska förhållanden; och när så har varit lämpligt har man gjort nödvändiga ändringar. För perioden 2014–2020 kommer ESF att helt samordnas med och inriktas på Europa 2020-strategin och dess överordnade mål. ESF kommer att koncentrera stödet till åtgärder i medlemsstaterna som är nära förbundna med de integrerade riktlinjerna, de landsspecifika rekommendationerna och de nationella reformprogrammen.

När det gäller tillämpningsområdet fastställs i utkastet till ESF-förordning för 2014–2020 fyra tematiska mål:

- främja sysselsättning och arbetstagarnas rörlighet,
- investera i utbildning, kompetens och livslångt lärande,
- främja social inkludering och bekämpa fattigdom,

- stärka institutionernas kapacitet och effektivisera den offentliga förvaltningen.

Fonden spelar en särskild roll när det gäller att stödja flera av strategins flaggskeppsinitiativ, till exempel En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen, Europeisk plattform mot fattigdom och Unga på väg. ESF kommer också att bidra till andra viktiga prioriteringar, t.ex. att stärka investeringarna i forskning och innovation, underlätta tillgången till och användningen av informations- och kommunikationsteknik, stärka de små och medelstora företagens konkurrenskraft, stödja övergången till en utsläppsnål ekonomi och främja hållbar resursanvändning.

2.5 Balansera säkerhet och flexibilitet (riktlinje 7)

Allmänna åtgärder för att hantera balansen mellan säkerhet och flexibilitet har vidtagits i en rad medlemsstater, framför allt för att se över arbetslöshetsersättningen och de sociala förmånerna, bekämpa segmenteringen av arbetsmarknaden och reformera den befintliga lagstiftningen om minimilöner eller stärka efterlevnaden av bestämmelserna om minimilön och svart arbete. Att förbättra det övergripande genomförandet av flexicurity fortsätter att vara prioritering för de flesta medlemsstaters arbetsmarknader.

Fem medlemsstater fick en landsspecifik rekommendation som gällde arbetsmarknadens funktionssätt och bekämpande av segmentering. Fokus i rekommendationerna varierade stort, men en reform av lagstiftningen om anställningsskydd för att minska segmenteringen mellan personer med tillfällig anställning och tillsvidareanställningar var det viktigaste målet.

Två medlemsstater har anmält politiska åtgärder som bland annat omfattar lagstiftningsreformer för att minska arbetsmarknadens uppdelning, stärka den interna flexibiliteten och förbättra möjligheterna till anställning för arbetslösa (Spanien) eller en lag om sysselsättningsfrämjande åtgärder för att stärka den andra förhandlingsnivån (Italien).

Andra länder har antagit den rättsliga grunden för att reglera bemanningsföretag (Litauen) eller ökat flexibiliteten på arbetsmarknaden genom att reformera sin arbetslagstiftning (Slovakien). Man måste se till att människor med visstids- och deltidsanställning har tillräckligt socialt skydd, särskilt genom att göra det möjligt för dem att förvärva skäliga pensionsrättigheter, och att ramvillkoren gör det möjligt för dem att utvecklas på arbetsmarknaden, bland annat genom möjligheter att återgå till heltidsarbete, att göra karriär och att få tillgång till vidareutbildning.

2.6 Reformera pensionssystemen (riktlinje 10)

Allmänna pensionsreformer har genomförts eller håller på att förberedas i ett antal medlemsstater (Tjeckien, Danmark, Cypern, Litauen, Nederländerna) medan andra medlemsstater (Malta, Polen) har genomfört reformer med anknytning till gränsöverskridande pensioner. Ett antal medlemsstater har vidtagit åtgärder för att begränsa eller motverka förtidspensioneringar (Tjeckien, Litauen, Portugal).

19 medlemsstater fick minst en rekommendation som rör pensionssystemen. I de flesta fall gällde rekommendationerna antingen att höja den faktiska pensionsåldern eller att höja den lagstadgade pensionsåldern och knyta den närmare till den förväntade livslängden. Omkring hälften av rekommendationerna hittills har lett till politiska åtgärder eller åtaganden att genomföra rekommendationerna.

Vissa länder har föreslagit, beslutat eller genomfört reformer som kommer att begränsa möjligheterna till förtidspensionering för personer med lång försäkringsperiod (Österrike, Spanien). Andra länder har vidtagit åtgärder för att förbättra den finanspolitiska hållbarheten genom att höja den lagstadgade pensionsåldern (Litauen, Tjeckien) eller genom att öka incitamenten för deltagande på arbetsmarknaden (Spanien).

En medlemsstat har vidtagit viktiga åtgärder för att reformera systemet för förtidspensionering (Danmark). Medlemsstaterna har vidtagit åtgärder för att genomföra planerade pensionsreformer, däribland omstrukturering av offentliga pensioner och åtgärder för att höja avgifterna för anställda i den offentliga sektorn (Cypern). Andra har föreslagit en partiell överföring av bidrag till privata fonder (Tjeckien), eller initiativ för att gradvis höja villkoren för pension i förhållande till det antal år som man förvärvat arbetat (Bulgarien) eller koppla pensionsåldern till den förväntade livslängden och höja den allmänna pensionsåldern till 66 år (Nederländerna). Ytterligare åtgärder krävs för att utveckla ramar för incitament och möjligheter till ett längre arbetsliv för kvinnor och män mot bakgrund av den stigande pensionsåldern, samtidigt som man måste fastställa bestämmelser om tillräcklig minimiinkomst för att undvika och minska risken för fattigdom och materiell fattigdom för utsatta äldre personer.

3. STRUKTURELLA ARBETSMARKNADSREFORMER FÖR ATT STÖDJA TILLVÄXT

Analysen i avsnitten ovan tyder på att det krävs ytterligare ansträngningar på vissa områden, trots att 2011 års prioriteringar och åtgärder i stort sett fortfarande gäller och genomförandet av motsvarande reformer långt ifrån är slutfört.

Kapaciteten att skapa arbetstillfällen måste stärkas för att säkerställa en återhämtning med hög sysselsättning till stöd för ekonomisk tillväxt och minskad arbetslöshet. Även om nya arbetstillfällen i ett långsiktigt perspektiv först och främst är ett resultat av stark ekonomisk tillväxt och lämplig makroekonomisk politik, kan företag som gynnar sysselsättningen och en arbetsmarknadspolitik som ger stöd enligt principerna om flexicurity också bidra till att stimulera tillväxt på kort sikt. Systemen för företagsstöd och finansiellt stöd, bland annat till sociala entreprenörer, måste förbättras. Åtgärderna för en omvandling av informellt eller svart arbete till reguljär sysselsättning bör intensifieras. Genom stöd till geografisk och yrkesmässig rörlighet och ökat samarbete mellan arbetsgivare och arbetsförmedlingar kan man undvika att lediga platser inte tillsätts på grund av arbetskraftsbrist och kompetensglapp. Korrekt utformade sociala trygghetssystem, inklusive tillfredsställande täckning för alla anställningsavtal och för egenföretagande, kan minimera svårigheterna och göra det mer attraktivt att vara aktiv.

Den svåra situationen för ungdomar riskerar att ge arbetsmarknaden bestående skador och gör det nödvändigt att genomföra omfattande ramar i linje med ungdomsgarantin. Ungdomsarbetslösheten ökade kraftigt mellan 2008 och 2010, i en tid då även andelen unga som varken hade arbete eller utbildningsplats steg kraftigt. Det finns en verklig risk för att EU går miste om en hel generation ungdomars kompetens, vilket kommer att få negativa konsekvenser för anställbarheten. I linje med strategin för ungdomsgarantin³ är övergripande politiska ramar nödvändiga för att säkra övergången från utbildning till arbete och som omfattar kompetensupplyggnad, lärlingsutbildning och praktik, riktad hjälp med att söka arbete

---

³ Enligt förslaget i Unga på väg-initiativet.

samt yrkesvägledning. I detta kritiska läge bör därför störst vikt läggas vid att inrätta partnerskap mellan utbildningsinstitutioner och arbetsmarknadsinstitutioner, arbetsmarknadens parter och företag, särskilt på regional och lokal nivå, i tillämpliga fall med stöd av EU-medel.

Hög arbetslöshet och dåliga utsikter till anställning kräver en effektiv aktiv arbetsmarknadspolitik som stöds av lämpliga förmånssystem för att upprätthålla anställbarheten och hjälpa människor tillbaka till arbetslivet. Det stora antalet långtidsarbetslösa bör ägnas störst uppmärksamhet, eftersom långa perioder utan jobb kan leda till hopplöshet och till att kompetensen sjunker i värde och föråldras, med de negativa följder detta innebär för den enskilda människans inkomstutsikter och den potentiella tillväxten. Omskolning och praktik riktad till långtidsarbetslösa kan bidra till att upprätthålla deras anställbarhet. Effektivt fungerande arbetsförmedlingar, med stöd av lokala partnerskap, måste erbjuda personligare aktiveringsåtgärder, hjälp med att söka jobb samt effektiv jobbmatchning och se till att det sker en samordning med det sociala stödet.

Den sociala situationen har förvärrats under de senaste månaderna och ytterligare åtgärder krävs. Vi måste se till att de mest utsatta grupperna och de som drabbats hårdast av krisen skyddas mot fördelningseffekterna av den ekonomiska krisen och planerna för budgetkonsolidering. Spiralen av arbetslöshet och försämrade sociala villkor bör undvikas med alla medel. De sociala trygghetssystemen måste bli effektivare så att de fortsätter att fungera som buffertar mot fattigdom och social utestängning. Strategier för aktiv integration som bland annat omfattar aktiveringsåtgärder för arbetsmarknaden, lämpliga sociala tjänster och inkomststöd är avgörande för att förebygga marginalisering av låginkomstgrupper och utsatta grupper. Genom smart budgetkonsolidering bör det prioriteras att miniminivåer för pensioner upprätthålls och att de mest utsatta grupperna garanteras tillgång till hälso- och sjukvård.

Allt större kompetensglapp och kompetensbrist verkar hindrande för den ekonomiska aktiviteten på kort sikt medan investeringar i utbildning kommer att höja produktiviteten och inkomstnivåerna på lång sikt. Kunskap och kompetens är förutsättningar för tillväxt genom innovation, produktivitet och hög sysselsättning. Det är särskilt viktigt att öka antalet utexaminerade inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik och att höja deras kompetens, och att uppmuntra kompletterande färdigheter och kompetenser som t.ex. företaganda, kreativitet och innovationsförmåga. I det rådande budgetmässiga läget är det nödvändigt att prioritera investeringar i utbildning som moderniserar utbildningssystemen så att de blir effektivare och mer ändamålsenliga. Förebyggande strategier och strategier för tidigt ingripande inriktade på dem som riskerar att lämna skolan i förtid samt utbildning av större relevans för arbetsmarknaden bidrar till att minska arbetslösheten och den sociala utestängningen och ger människorna bättre chans att hävda sig på arbetsmarknaden. Branschspecifika kompetensråd på nationell nivå och EU-nivå kan bidra till att stärka samarbetet mellan utbildningsinstitutioner, företag och arbetsförmedlingar så att ändrade kompetensbehov lättare kan förutses och tillgodoses.